

ສ່ວນທີ 1 ບໜ້າ

ส่วนที่ 1 บทนำ

การถ่ายทอดยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติ

ทุกหน่วยงานของรัฐ ทั้งส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน หรือในรูปแบบอื่นใด และไม่ว่าจะเป็นองค์กรในฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการหรือเป็นองค์กรอิสระหรือองค์กรอัยการ มีหน้าที่ดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 ตามที่บัญญัติในพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 เพื่อมุ่งสู่เป้าหมาย “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” ตามวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

ยุทธศาสตร์ชาติเป็นแผนระดับที่ 1 ตามนัยของมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2560¹ ซึ่งใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนระดับที่ 2 และ 3 ตลอดจนการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันอย่างเป็นเอกภาพเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาล โดยในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรมต้องอาศัยการถ่ายทอดระดับเป้าหมายการดำเนินการไปสู่แผนระดับที่ 2 ซึ่งเป็นแผนที่ใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนประเทศในมิติต่าง ๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ และการถ่ายทอดไปสู่การปฏิบัติในแผนระดับที่ 3

¹ มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมกับแผน 3 ระดับ ได้แก่ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2562 เรื่อง การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ มติคณะรัฐมนตรีวันที่ 15 ธันวาคม 2563 เรื่อง แนวทางการจัดทำแผนระดับที่ 3 ที่เป็นแผนปฏิบัติการด้าน... เพื่อเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 27 เมษายน 2564 เรื่อง แนวทางการจัดทำแผนระดับที่ 3 และการเสนอแผนระดับที่ 3 ในส่วนของแผนปฏิบัติการด้าน... ต่อคณะรัฐมนตรี และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2564 เรื่องการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติ

ส่วนที่ 1 บทนำ

แผนระดับที่ 2 ประกอบด้วย

• **แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ** คือ แผนแม่บทเพื่อบรรจุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติตามพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 3 โดยเป็นแผนที่กำหนดค่าเป้าหมายซึ่งแบ่งช่วงเวลาออกเป็น 4 ห้วงการพัฒนา ห้วงละ 5 ปี รวมทั้งกำหนดประเด็นการพัฒนาในลักษณะที่มีความบูรณาการและเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติด้านที่เกี่ยวข้อง โดยประเด็นการพัฒนาจะไม่มีซ้ำซ้อนกันระหว่างแผนแม่บทฯ เพื่อให้ส่วนราชการสามารถนำแผนแม่บทฯ ไปใช้ในทางปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

• **แผนการปฏิรูปประเทศ** คือ แผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศตามพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560 โดยจะเป็นแผนที่มุ่งเน้นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขประเด็นปัญหาและอุปสรรคเร่งด่วนเชิงโครงสร้าง วิธีและกระบวนการ หรือ กลไก หรือ กฎระเบียบ ในห้วง 5 ปีของยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อให้รากฐานการพัฒนามีความมั่นคง เหมาะสม และสมควรกับบริบทประเทศ และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมีความพร้อมร่วมขับเคลื่อนประเทศให้บรรลุเป้าหมายและวิสัยทัศน์ตามยุทธศาสตร์ชาติ

• **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ** คือ แผนที่จัดทำขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2561 มาตรา 14 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างต่อเนื่องในแต่ละห้วงระยะเวลา 5 ปี ซึ่งต้องสอดคล้องกับแนวนโยบายแห่งรัฐ ยุทธศาสตร์ชาติ สภาพการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมทั้งของประเทศและของโลก ทิศทางการพัฒนาประเทศที่เหมาะสม เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล มีการบูรณาการการดำเนินการร่วมกันและมุ่งตอบสนองความเป็นอยู่ที่ดีมีความสุขและยั่งยืนของประชาชนทั้งในระดับชาติและระดับภูมิภาค โดยจะเป็นแผนชั้นนำประเด็นการพัฒนาที่จะต้องให้ความสำคัญในห้วงระยะเวลา 5 ปีนั้น ๆ

• **นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ** คือ แผนที่จัดทำขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2559 มาตรา 13 โดยเป็นแผนหลักที่กำหนดกรอบทิศทางการดำเนินการป้องกัน แจ้างเตือน แก้ไข หรือระงับยับยั้งภัยคุกคามเพื่อธำรงไว้ซึ่งความมั่นคงแห่งชาติ

ส่วนที่ 1 บทนำ

แนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติจะเป็นการดำเนินการบนหลักการบริหารงานคุณภาพ (Plan Do Check Act : PDCA) ส่งผลให้เกิดกระบวนการ “ตั้งเป้า ปฏิบัติ ตรวจสอบ ปรับปรุง” อย่างบูรณาการและมีความต่อเนื่อง ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การวางแผน (Plan) ซึ่งถือว่าเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยแผนที่มีความละเอียดที่ครอบคลุมทั้งในส่วนของเป้าหมาย การดำเนินงาน การกำหนดการประเมินความสำเร็จ แนวทางการดำเนินงาน ภาวการณ์พัฒนาที่เกี่ยวข้อง กรอบระยะเวลาการดำเนินงาน จะทำให้การแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งภาวการณ์พัฒนาที่เกี่ยวข้องทราบถึงบทบาทของตนเองในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายตามแผน (2) การปฏิบัติ (Do) คือ การนำแผนมาแปลงไปสู่การปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ อย่างเคร่งครัด รวมถึงการดำเนินการต่าง ๆ ในรูปแบบโครงการ/การดำเนินงาน ตามที่วางแผนไว้ โดยการปฏิบัติจะต้องมุ่งเน้นให้เกิดการบรรลุผลสัมฤทธิ์และผลลัพธ์สำเร็จตามเป้าหมายของแผนได้อย่างเป็นรูปธรรม (3) การตรวจสอบ (Check) เป็นการตรวจสอบระหว่างและหลังจากปฏิบัติตามแผน และการพัฒนาตามแผนที่วางไว้โดยกลไกที่ได้รับมอบหมาย เพื่อตรวจสอบการปฏิบัติตามแผนของผู้ปฏิบัติ รวมทั้งวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน เพื่อนำไปสู่ข้อเสนอแนะการปรับปรุงการดำเนินการต่าง ๆ ป้องกันมิให้เกิดปัญหาซ้ำรอย และ (4) การปรับปรุงการดำเนินงาน (Act) เป็นขั้นการปรับปรุงแผน และการปฏิบัติให้มีความสอดคล้องและเหมาะสมต่อไป

หลักการ PDCA ในการขับเคลื่อนการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ

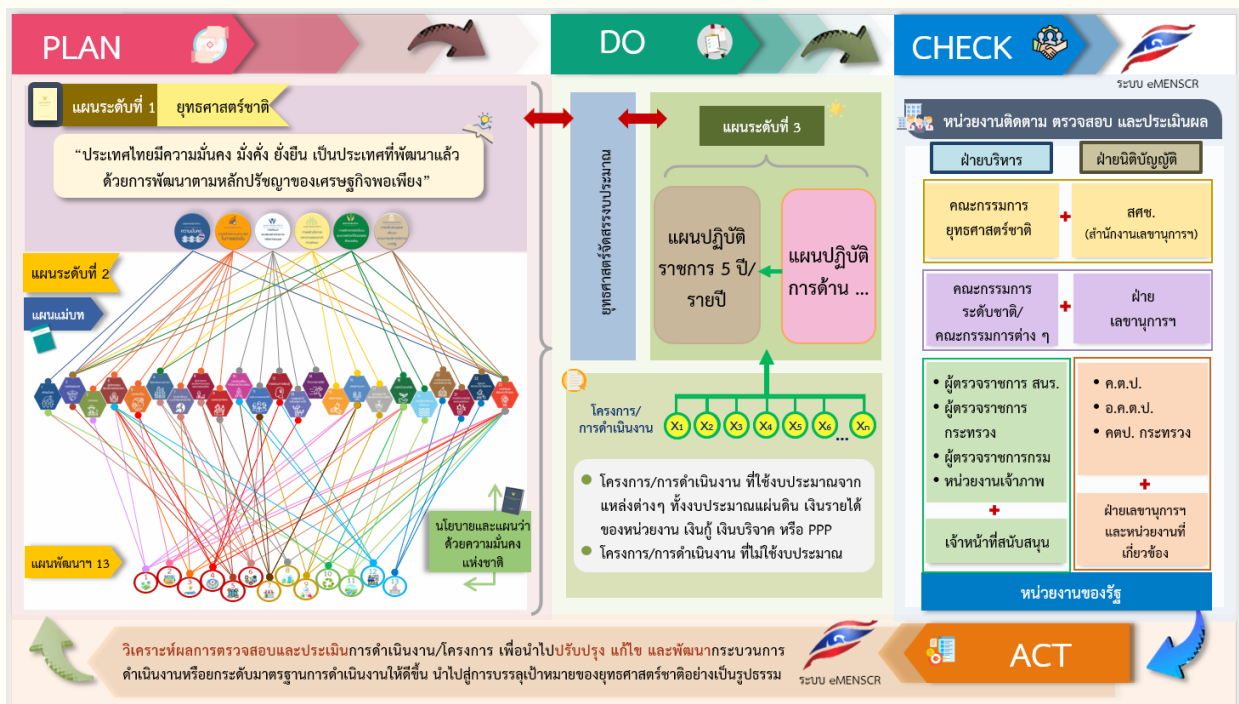
คณะรัฐมนตรีได้มีมติเพื่อเน้นย้ำความสำคัญของการประยุกต์ใช้หลักการ PDCA ในการดำเนินงาน เพื่อบรรลุเป้าหมายและวิสัยทัศน์ของยุทธศาสตร์ชาติ โดยมีมติเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2564 เห็นชอบแนวทางการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติบนหลักการ PDCA โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- Plan -** มีการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติและแผนระดับที่ 2 เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนให้สอดคล้องและบูรณาการกัน เกิดการปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม
- Do -** หน่วยงานของรัฐลงมือดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนระดับที่ 2 ผ่านแผนระดับที่ 3 และการดำเนินงาน/โครงการที่มีการจัดทำโดยอ้างอิงข้อมูลเชิงประจักษ์ มีข้อมูลสนับสนุนการดำเนินการจากแหล่งต่าง ๆ อาทิ สถิติ สถานการณ์ และข้อมูลวิจัย

ส่วนที่ 1 บทนำ

Check - กลไกและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลฝ่ายบริหาร และฝ่ายนิติบัญญัติในทุกระดับ อาทิ ผู้ตรวจราชการกระทรวง/กรม และคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลภาคราชการ ทำงานร่วมกันอย่างบูรณาการในการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการดำเนินงาน/โครงการว่าสามารถเป็นไปตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ และแผนระดับที่ 2 หรือไม่ ผ่านระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (Electronics Monitoring and Evaluation System for National Strategy and Country Reform : eMENSCR)

Act - กลไกและภาคส่วน ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนากระบวนการดำเนินงาน ในกรณีที่มีปัจจัยต่าง ๆ ที่ทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้ตามแผนทั้ง 3 ระดับ ตลอดจนปรับปรุงแผนระดับที่ 3 ให้มีความสอดคล้องและเหมาะสม เพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของแผนระดับที่ 2 และยุทธศาสตร์ชาติได้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

ส่วนที่ 1 บทนำ

การปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ชาติจะดำเนินการผ่านแผนระดับที่ 2 ทั้ง 4 แผนข้างต้น โดยเฉพาะการดำเนินการผ่านกลไกของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 23 ฉบับ ตามที่ประกาศในพระราชกิจจานุเบกษาแล้วเมื่อวันที่ 18 เมษายน 2562 โดยแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติเป็นการกำหนดประเด็นพัฒนาร่วมมีความบูรณาการและเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติด้านที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนมีแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับแผนระดับที่ 2 อื่น ๆ ซึ่งจะเป็นกรอบในการกำหนดแนวทางการปฏิบัติที่มีความชัดเจนและไม่เกิดความซ้ำซ้อนสำหรับแผนระดับที่ 3 ซึ่งประกอบด้วย แผนปฏิบัติราชการราย 5 ปี แผนปฏิบัติราชการรายปี และแผนปฏิบัติการด้าน....² โดยแผนระดับที่ 3 จะเป็นแผนเชิงปฏิบัติ (Action Plan) ที่มีการระบุแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน รวมทั้งมีการบรรจุการดำเนินงาน/โครงการตามภารกิจของหน่วยงานของรัฐ ที่สามารถสนับสนุนการดำเนินงานของแผนระดับที่ 2 ที่เกี่ยวข้องให้สามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนดได้อย่างเป็นรูปธรรม และสามารถนำไปสู่การบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติได้ตามหลักการความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล (Causal Relationship : XYZ)

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติทั้ง 23 ฉบับ ได้มีการกำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุตามตัวชี้วัดที่กำหนด แบ่งออกเป็น 4 ห่วงการพัฒนา ห่วงละ 5 ปี โดยทั้ง 4 ห่วงการพัฒนา เพื่อสะท้อนความก้าวหน้าของการบรรลุเป้าหมายเป็นระยะ รวมทั้ง เพื่อติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานต่าง ๆ ของหน่วยงานของรัฐอย่างมีประสิทธิภาพ นำไปสู่การปรับปรุงแนวทางการพัฒนาและการดำเนินงานต่าง ๆ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทการพัฒนาที่เป็นปัจจุบัน ตามหลักการ PDCA ส่งผลให้เกิดกระบวนการ“ตั้งเป้า ปฏิบัติ ตรวจสอบ ปรับปรุง” เพื่อพัฒนาประเทศไทยให้สามารถบรรลุวิสัยทัศน์ของประเทศไทยในปี 2580 ได้อย่างเป็นรูปธรรม

² คู่มือแนวทางการจัดทำแผนระดับที่ 3 สามารถศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ <http://nscr.nesdb.go.th/format-planlevel3/>

ส่วนที่ 1 บทนำ

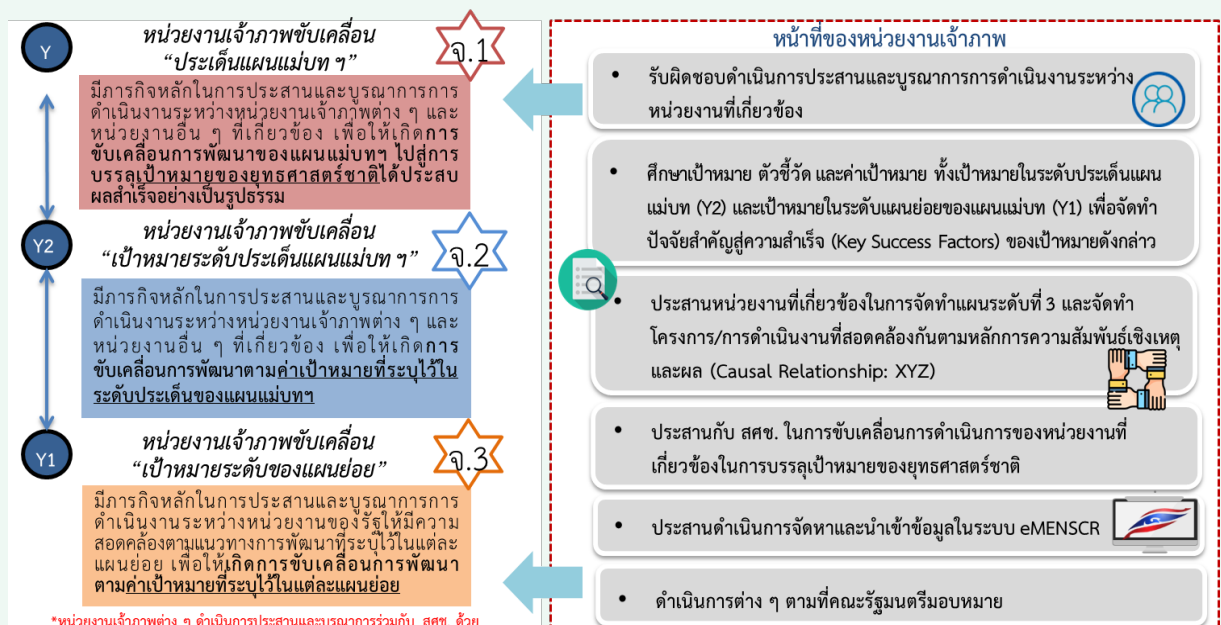
ส่วนที่ 1 บทนำ

กลไกขับเคลื่อนการดำเนินการ

ในช่วงปี 2564 ที่ผ่านมา หน่วยงานเจ้าภาพขับเคลื่อนแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งเป็นกลไกตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2562 ได้มีการทำงานร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่มีภารกิจหน้าที่ในการร่วมขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานผ่านการปรับปรุงห่วงโซ่คุณค่าประเทศไทย (Final Value Chain Thailand : FVCT) และการจัดทำโครงการสำคัญของแต่ละแผนแม่บทฯ ตามหลักการ XYZ

หน่วยงานเจ้าภาพตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2562

- หน่วยงานเจ้าภาพในการขับเคลื่อนประเด็นแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (จ.1) สำหรับ 23 ประเด็นแผนแม่บทฯ
- หน่วยงานเจ้าภาพในการขับเคลื่อนเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (จ.2) สำหรับ 37 เป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ
- และหน่วยงานเจ้าภาพในการขับเคลื่อนเป้าหมายระดับแผนย่อยของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (จ.3) สำหรับ 140 เป้าหมายระดับแผนย่อยของแผนแม่บทฯ

ส่วนที่ 1 บทนำ

หน่วยงานเจ้าภาพทั้ง 3 ระดับและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการร่วมขับเคลื่อนการดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ⁴ ของทั้ง 23 แผนแม่บทฯ ที่ได้รับการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาเมื่อวันที่ 18 เมษายน 2562 สรุปได้ ดังนี้

หน่วยงานเจ้าภาพและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับประเด็นแผนแม่บทฯ				รายละเอียดเพิ่มเติมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับแผนแม่บทฯ
หน่วยงานเจ้าภาพระดับประเทศ (จ.1)	หน่วยงานเจ้าภาพระดับภูมิภาค (จ.2)	หน่วยงานเจ้าภาพระดับหน่วยงานแม่บทย่อย (จ.3)		หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (ระดับกระทรวง)
กษ.	กษ.	คร.	กท.	กษ. รง. มท. กค. ชธ. พม. ศค. พณ. ศธ. อว. นร.
กค.	กค.	กษ.	พม.	กษ. กท. รง. กค. กค. ชธ. ศค. วธ. ศธ. พธ. อภ. ศธ. อว. นร.
กษ.	กษ.	กษ.	อก.	กษ. รง. กค. ศค. มท. ศธ. อว. อภ.
อก.	พม.	อก.	ตศ.	กษ. รง. ตศ. กท. อว. ศค. พม. ศธ. ศธ. อภ. นร.
กค.	กค.	กค.	พม.	กษ. รง. กท. กค. อว. ศค. พธ. พม. มท. วธ. ศธ. อภ. นร.
มท.	สศช.	ศค.	พธ.	กษ. อว. ศค. ตศ. กค. พม. มท. ศธ. ศธ. อภ. นร.
สศช.	สศช.	ศค.	มท.	กษ. กค. ศค. ตศ. ดร. พน. พม. มท. รง. อภ. นร.
สศว.	สศว.	อก.	กค.	กษ. รง. กค. อว. กค. ชธ. ศธ. ศธ. อภ. นร.
สศช.	สศช.	สศช.	สศช.	กษ. รง. กค. อว. ศค. มท. ศธ. อภ.
วธ.	วธ.	วธ.	พม.	วธ. ศค. อว.
พม.	พม.	พม.	สธ.	กษ. รง. พม. อว. ศค. มท. ชธ. ศธ. ศธ. อภ. นร.
ศธ.	ศธ.	ศธ.	สธ.	อว. ศค. ศธ. นร.
สธ.	สธ.	สธ.	สธ.	ชธ. รง. กค. ศค. สภากาชาดไทย อว. ศธ. นร.
กค.	กค.	กค.	กค.	กค. อว. ศธ.
พม.	พม.	พม.	พม.	กษ. รง. กค. พม. อว. มท. ศค. ศธ. ศธ. นร.
กค.	กค.	กค.	มท.	กษ. รง. กค. อว. ศค. พธ. พม. มท. อภ. นร.
พม.	พม.	พม.	พม.	กค. ศค. พม. พม. ศธ. อว. ศธ. นร.
พธ.	พธ.	พธ.	อก.	กษ. กท. กค. ศค. พธ. มท. ศธ. ศธ. อว. อภ. นร.
สพท.	สพท.	มท.	สพท.	กษ. มท. ศธ. พธ. นร.
กพร.	กพร.	กพร.	สศช.	กษ. รง. ศธ. กท. พม. ศค. ศธ. พน. พม. มท. ชธ. อว. อภ. นร.
ปป.ช.	ปป.ช.	ปป.ช.	ปป.ช.	ปป.ช. กษ. รง. กค. พม. อว. มท. ศค. ชธ. ศธ. อภ. ศธ. นร.
ยธ.	ยธ.	ยธ.	ยธ.	กษ. กค. พม. ศค. ศค. มท. ยธ. ศธ. อภ. ศธ. นร.
อว.	อว.	อว.	อว.	กษ. กค. พธ. พม. ศค. รง. พม. ศธ. อว. อภ.

หมายเหตุ: รายละเอียดสัญลักษณ์ของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องตามภาคผนวก

⁴ หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องในการร่วมขับเคลื่อนการดำเนินงาน/โครงการเพื่อบรรลุเป้าหมายแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ เป็นการเลือกความเกี่ยวข้องโดยหน่วยงานของรัฐในระดับกรม โดยพิจารณาจากภารกิจหน้าที่ของหน่วยงาน ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2563

ส่วนที่ 1 บทนำ

นอกจากหน่วยงานเจ้าภาพทั้ง 3 ระดับจะมีการกิจหน้าที่หลักในการประสานและบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานเจ้าภาพและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับ 23 ประเด็นแผนแม่บทฯ ในการขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้งในการจัดทำแผนระดับที่ 3 และการดำเนินงาน/โครงการที่สามารถส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และยุทธศาสตร์ชาติ หน่วยงานเจ้าภาพยังมีบทบาทสำคัญในการร่วมสร้างการตระหนักรู้ และการมองเป้าหมายการพัฒนาประเทศร่วมกันกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนการดำเนินงาน/โครงการอย่างบูรณาการและสอดคล้องกัน ซึ่งการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง ตามภารกิจหน้าที่เพื่อบรรลุผลลัพธ์การพัฒนาตามเป้าหมายแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ทั้งในระดับประเด็นและระดับแผนแม่บทย่อยเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของทุกหน่วยงานของรัฐร่วมกัน

การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติผ่านโครงการสำคัญ/การดำเนินงานตามหลักการ PDCA

การดำเนินงาน/โครงการ (X) ที่สอดคล้องและสามารถสนับสนุนการขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ ถือเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จสำคัญในการขับเคลื่อนการบรรลุผลลัพธ์ตามเป้าหมายแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (Y) และผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ (Z)

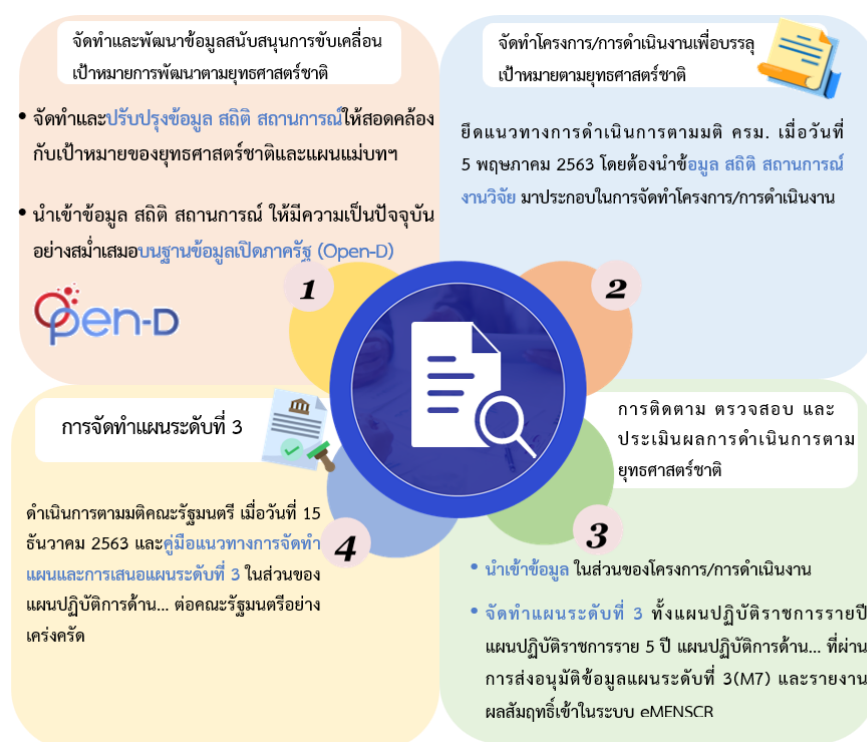
สำนักงานฯ จึงได้ร่วมกับหน่วยงานเจ้าภาพและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องในการจัดทำโครงการสำคัญสำหรับปีงบประมาณ 2565 และปีงบประมาณ 2566 ที่ส่งผลต่อการบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ และการบรรลุผลลัพธ์ตามเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี ดังนี้

มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2563 ที่เห็นชอบแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ใน 4 แนวทาง ประกอบด้วย (1) การมองเป้าหมายร่วมกัน (2) การวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่าที่ส่งผลให้บรรลุเป้าหมายแผนแม่บทย่อยและจัดทำข้อเสนอโครงการสำคัญ (3) การจัดลำดับความสำคัญของข้อเสนอโครงการ และ (4) การจัดทำแผนปฏิบัติการ ดังนั้น เพื่อให้การแปลงยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติในห้วงระยะเวลาที่เหลือของยุทธศาสตร์ชาติเป็นการดำเนินงานบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ได้อย่างแท้จริง หน่วยงานของรัฐต้องยึดหลักการ XYZ และวงจรนโยบาย (Policy cycle) เพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายและวิสัยทัศน์ได้อย่างเป็นรูปธรรม

ส่วนที่ 1 บทนำ

และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2564 เรื่อง แนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ เพื่อให้การแปลงยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐในห้วงระยะเวลาที่เหลือของยุทธศาสตร์ชาติ เป็นการดำเนินงานบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ได้อย่างแท้จริงยึดหลักการ XYZ และวงจรมติฯ นำไปสู่การบรรลุเป้าหมายและวิสัยทัศน์ตามยุทธศาสตร์ชาติได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยหน่วยงานของรัฐจะต้องดำเนินการตาม 4 แนวทาง ประกอบด้วย (1) จัดทำและพัฒนาข้อมูลสนับสนุนการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ และนำเข้าข้อมูลบนฐานข้อมูลเปิดภาครัฐเพื่อสนับสนุนการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติ (Open Data Portal for Monitoring and Evaluating Government Projects Under National Strategy : Open-D) (2) จัดทำโครงการ/การดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์และการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ โดยยึดแนวทางการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2563 (3) การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ และ (4) การจัดทำแผนระดับที่ 3

ทั้งนี้ นับตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ทุกโครงการของหน่วยงานของรัฐจะต้องเป็นโครงการสำคัญ หรือ “โครงการเพื่อขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ” กล่าวคือ ต้องเป็นโครงการที่สามารถส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติได้อย่างเป็นรูปธรรม ในการจัดทำข้อเสนอโครงการเพื่อขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ ตาม มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2563 และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2564 หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการ ดังนี้

ส่วนที่ 1 บทนำ

- พิจารณาภารกิจหน้าที่ของหน่วยงานและข้อสั่งการอื่น ๆ เพื่อวิเคราะห์หาความเกี่ยวข้องกับเป้าหมายแผนแม่บทย่อยที่หน่วยงานจะสามารถมีส่วนร่วมสนับสนุนการดำเนินการเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ทั้งนี้ หน่วยงานต้องทำความเข้าใจเชิงลึกกับเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) เนื่องจากเป็นเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติในระดับที่ย่อยที่สุด ตามหลักการ XYZ ซึ่งหาก Y1 สามารถบรรลุได้ตามที่กำหนด ก็จะสามารถส่งผลให้ทั้งเป้าหมายระดับประเด็น (Y2) และเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ (Z) สามารถบรรลุได้ตามที่กำหนดอย่างเป็นรูปธรรม
- เมื่อหน่วยงานทราบเป้าหมายที่หน่วยงานมีความเกี่ยวข้อง หน่วยงานจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจ FVCT ของเป้าหมายแผนแม่บทย่อยนั้น ๆ เพื่อพิจารณาวิเคราะห์ว่าหน่วยงานมีความเกี่ยวข้องกับปัจจัย และองค์ประกอบใดของ FVCT เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำโครงการ/การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

ตัวอย่างองค์ประกอบและปัจจัยภายใต้ห่วงโซ่คุณค่าของเป้าหมายแผนแม่บทย่อยที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่มีการวิเคราะห์และพิจารณา

ห่วงโซ่คุณค่าของประเทศไทย (Final Value Chain Thailand : FVCT) เป็นการดำเนินการตามนโยบายของมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2563 และเมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2564 ซึ่งหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องจะต้องดำเนินการวิเคราะห์และพิจารณาห่วงโซ่คุณค่าของประเทศไทย ที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายแผนแม่บทย่อยทั้ง 140 เป้าหมาย โดยการนำเอาข้อมูลประกอบการวิเคราะห์และพิจารณาห่วงโซ่คุณค่าฯ อาทิ เอกสารทางวิชาการ งานวิจัย ข้อมูลเชิงสถิติองค์ความรู้เฉพาะด้าน เพื่อให้ห่วงโซ่คุณค่าฯ เกิดความครบถ้วนสมบูรณ์ และสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่จุดเริ่มต้น ของกระบวนการการดำเนินงาน (ต้นทาง) ไปจนกระทั่งสิ้นสุดกระบวนการการดำเนินงาน (ปลายทาง) ที่ส่งผล

ห่วงโซ่คุณค่าฯ
(ฉบับแก้ไขปี 2566)

ส่วนที่ 1 บทนำ

ต่อการบรรลุเป้าหมายแผนแม่บทย่อยตามที่กำหนดไว้ ดังนี้ (1) ห่วงโซ่คุณค่าฯ ที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายแผนแม่บทย่อยทั้ง 140 เป้าหมาย (2) องค์ประกอบและปัจจัยที่นำมาใส่ในห่วงโซ่คุณค่าฯ มีความครอบคลุมภารกิจ หรือการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายแผนแม่บทย่อยนั้น ๆ (3) องค์ประกอบและปัจจัยมีความสัมพันธ์กัน มีความชัดเจน และไม่ซ้ำซ้อนระหว่างกันและกัน และ (4) องค์ประกอบและปัจจัยที่สามารถแปลงเป็นการดำเนินการ/โครงการโดยใช้ห่วงโซ่คุณค่าฯ มาใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำโครงการ/การดำเนินงาน เพื่อการบรรลุเป้าหมายได้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป โดยจากการดำเนินการที่ผ่านมา สศช. หน่วยงานเจ้าภาพทั้ง 3 ระดับ และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายแผนแม่บทย่อยนั้น ๆ ได้ร่วมกันจัดทำห่วงโซ่คุณค่าฯ (ฉบับปี 2565) แล้วเสร็จและ(ฉบับแก้ไขปี 2566) ซึ่งได้มีการทบทวนห่วงโซ่คุณค่าฯ ปี 2565 ให้มีความครบถ้วน ครอบคลุม สอดคล้องกับสถานการณ์ และเป็นปัจจุบันมากขึ้น โดยสำนักงานฯ ได้มีการเผยแพร่ผ่านทาง <http://nscr.nesdc.go.th/vc-thailand/>

- หน่วยงานวางแผนจัดทำโครงการ/การดำเนินงาน โดยจะต้องพิจารณาและวิเคราะห์สถานการณ์บรรลุเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) ช่องว่างของห่วงโซ่คุณค่าฯ (Gap) โครงการ/และการดำเนินงานที่ผ่านมาในระบบ eMENSCR ตลอดจนโครงการที่บรรจุในแผนระดับที่ 3 โดยเฉพาะแผนปฏิบัติการด้าน... ประกอบการจัดทำโครงการที่มีการอ้างอิงข้อมูลเชิงประจักษ์ เช่น ข้อมูล สถิติ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ อาทิ ระบบ eMENSCR ระบบ Open-D รายงานผลสัมฤทธิ์ของหน่วยงานต่าง ๆ รายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ

ทั้งนี้ สำนักงานฯ ร่วมกับหน่วยงานเจ้าภาพทั้ง 3 ระดับ ได้ดำเนินการจัดลำดับความสำคัญของข้อเสนอโครงการเพื่อขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติของทั้ง 140 เป้าหมายแผนแม่บทย่อยผ่านเกณฑ์การให้คะแนนและกระบวนการทางสถิติ โดยโครงการเพื่อขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 มีจำนวนทั้งสิ้น 571 โครงการ และ โครงการเพื่อขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 มีจำนวนทั้งสิ้น 406 โครงการซึ่งโครงการดังกล่าวเป็นโครงการที่จะได้รับความสำคัญในการจัดสรรงบประมาณส่วนแรก อย่างไรก็ตาม โครงการข้างต้นเป็นเพียงส่วนหนึ่งของโครงการที่จะดำเนินการในแต่ละปีงบประมาณเท่านั้น โดยหน่วยงานจะต้องนำโครงการไปบรรจุในแผนปฏิบัติราชการประจำปีของหน่วยงานร่วมกับการดำเนินงานตามภารกิจปกติอื่น ๆ และดำเนินการตามกระบวนการขอรับการจัดสรรงบประมาณต่อไป

ส่วนที่ 1 บทนำ

นอกจากนี้ เพื่อให้เกิดการแปลงยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม สำนักงานฯ ได้จัดทำคู่มือการจัดทำโครงการเพื่อขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อสร้างความรู้ และความเข้าใจให้กับหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้หน่วยงานใช้เป็นข้อมูลประกอบการดำเนินการจัดทำโครงการสำคัญที่ดี ได้อย่างถูกต้อง สอดคล้อง และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนการดำเนินการให้สามารถบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

ที่กำหนดไว้ได้อย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้ง สำนักงานฯ ได้จัดทำคู่มือแนวทางการจัดทำแผนระดับที่ 3 และการเสนอแผนปฏิบัติการด้าน... ต่อคณะรัฐมนตรี (ฉบับปรับปรุง) เพื่อชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับหลักการและกระบวนการจัดทำ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการจัดทำแผนระดับที่ 3 ที่สอดคล้อง และสนับสนุนการขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ

รายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี 2564

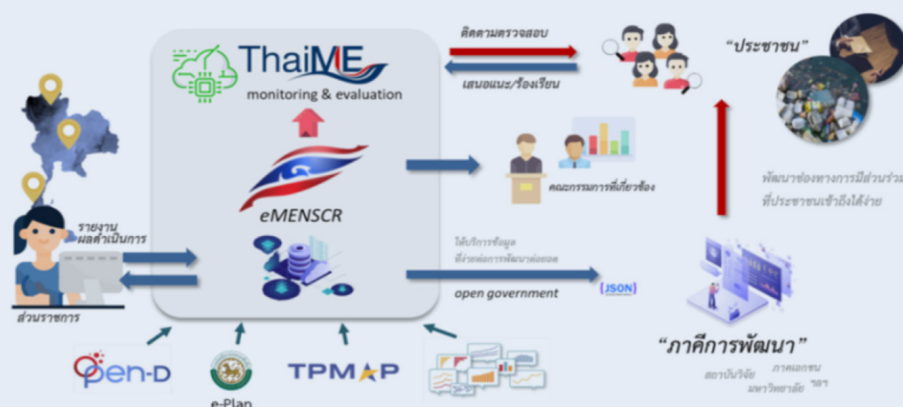
รายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี 2564 เป็นรายงานประจำปีฉบับที่ 3 โดยเป็นการนำข้อมูลสถิติ สถานการณ์ งานวิจัย และดัชนีชี้วัดที่จัดทำขึ้นจากหน่วยงานทั้งในและต่างประเทศ ที่ได้มีการกำหนดเป็นตัวชี้วัดตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ รวมถึงข้อมูลการดำเนินการต่าง ๆ ของหน่วยงานของรัฐจากระบบ eMENSCR โดยเป็นการรายงานผลการดำเนินโครงการ/การดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐในช่วงปีงบประมาณ 2564 ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้มีการนำเข้าในระบบ eMENSCR ณ สิ้นเดือนตุลาคม 2564 ทั้งนี้ข้อมูลหลายชุดข้อมูลยังไม่ได้รับการเผยแพร่อย่างเป็นทางการ สำนักงานฯ จึงได้ใช้ข้อมูลสถานการณ์เทียบเคียงที่สามารถสะท้อนการบรรลุเป้าหมายของแต่ละเป้าหมายที่เหมาะสม

ส่วนที่ 1 บทนำ

ระบบ eMENSCR เป็นการดำเนินการตามระเบียบว่าด้วยการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2562 เพื่อเป็นเครื่องมือหลักในรูปแบบของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศ โดยเป็นระบบข้อมูลกลางขนาดใหญ่ (Big Data) สำหรับรองรับการดำเนินการของ (1) หน่วยงานของรัฐ ในการนำเข้าข้อมูลโครงการ/การดำเนินงานและการรายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศ ตามหลักการความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล (Causal Relationship : XYZ) และนำเข้าข้อมูลแผนระดับที่ 3 ได้แก่ แผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี แผนปฏิบัติราชการรายปี แผนปฏิบัติการด้าน... และรายงานผลสัมฤทธิ์แผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี และรายปี ในระบบ eMENSCR (2) คณะกรรมการต่าง ๆ

และผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการเรียกค้นหาข้อมูลจากระบบ eMENSCR เพื่อติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงาน รวมทั้งปัญหาอุปสรรคของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ (3) ประชาชน/สาธารณะ ในการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ ทั้งนี้ สำนักงานฯ ได้มีการเผยแพร่ข้อมูลจากระบบ eMENSCR ต่อสาธารณชนในรูปแบบ JSON file เพื่อให้หน่วยงานหรือผู้ที่สนใจสามารถนำข้อมูลไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับภารกิจของแต่ละหน่วยงานเพื่อเป็นการพัฒนาต่อยอดให้เกิดความคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด โดยสามารถเรียกดูข้อมูลได้ผ่านทางเว็บไซต์หลักของยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ <http://nscr.nesdc.go.th> หรือผ่านทางเว็บไซต์ฐานข้อมูลเปิดภาครัฐเพื่อสนับสนุนการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติ (Open-D) <https://opendata.nesdc.go.th/>

ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา (ข้อมูล ณ สิ้นเดือนตุลาคม 2564) การนำเข้าข้อมูลประกอบด้วย โครงการ/การดำเนินงาน รวมทั้งสิ้น 62,641 โครงการ โดยเป็นโครงการประจำปีงบประมาณ 2564 จำนวน 26,098 โครงการ ซึ่งสามารถติดตามภาพรวมในการบรรลุเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ผ่านหน้ารายงานผลการดำเนินการตามเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติของระบบ eMENSCR ได้ที่ <https://emenscr.nesdc.go.th/dashboard/index.html> และ การนำเข้าแผนระดับที่ 3 ได้แก่ แผนปฏิบัติราชการ (ราย 5 ปี และ รายปี) โดยมีแผนปฏิบัติราชการในระบบรวมจำนวน 585 แผน จำแนกเป็น (1) แผนปฏิบัติราชการราย 5 ปี จำนวน 75 แผน และ (2) แผนปฏิบัติราชการรายปี

ส่วนที่ 1 บทนำ

จำนวน 475 แผน และแผนปฏิบัติการด้าน... ที่หน่วยงานได้นำเข้าในระบบรวมจำนวน 35 แผน ทั้งนี้ ปัจจุบันสำนักงานฯ อยู่ระหว่างการพัฒนา ระบบ eMENSOCR โดยนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence : AI) มาช่วยวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล เพื่อหาความซ้ำซ้อนของโครงการ และภารกิจของหน่วยงานรัฐ ตลอดจนสามารถวิเคราะห์หาช่องว่างเชิงนโยบาย (Policy Gaps) เพื่อชี้ประเด็นการพัฒนาให้มีความสอดคล้องกับเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนระดับที่ 2 อื่น ๆ ตามหลักการความสัมพันธ์เชิงเหตุผล รวมทั้งเป็นเครื่องมือให้ทุกส่วนราชการสามารถใช้ในการวิเคราะห์หาจุดเด่นจุดด้อยในการดำเนินงาน และนำข้อมูลมาใช้เพื่อต่อยอดภารกิจของหน่วยงาน โดยมีเป้าหมายที่สอดคล้องและบูรณาการกัน ทั้งในเชิงประเด็น เชิงภารกิจ และเชิงพื้นที่ ซึ่งเป็นการตอบโจทยังจรรยาบรรณนโยบายสาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับโครงการ/การดำเนินงาน ไปจนถึงเป้าหมายระดับประเทศ รวมทั้งได้พัฒนาให้สามารถเชื่อมโยงข้อมูลสถิติต่าง ๆ เข้าระบบ eMENSOCR ให้เป็นระบบข้อมูลสถิติกลางของประเทศ สำหรับการบ่งชี้สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายได้อย่างถูกต้อง และสอดคล้องกับบริบทการพัฒนาที่เป็นปัจจุบัน โดยได้มีการพัฒนาเว็บไซต์กลาง และฐานข้อมูลต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล รวมถึงการเผยแพร่ข้อมูลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาต่าง ๆ ในการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล ได้แก่ 1) เว็บไซต์ ThaiME (<http://thaime.nesdc.go.th/>) และ NSCR (<http://nscr.nesdc.go.th/>) 2) ระบบฐานข้อมูลเปิดภาครัฐเพื่อสนับสนุนการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติ (Open-D) ผ่านทาง <https://opendata.nesdc.go.th/> และ 3) ระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (Thai People Map and Analytics Platform - TPMAP) ซึ่งเป็นระบบ Big Data เพื่อใช้ในการสนับสนุนการบริหารราชการแผ่นดินในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในทุกมิติ ผ่านทาง <https://www.tpmmap.in.th/>

